

Łódź, dn. 30.12.2022 r.

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Łukasz Kwiatkowski, prof. AM

Wydział Wykonawstwa Instrumentalnego

Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Dziedzina sztuki

Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

RECENZJA

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora **Magistrowi ZuQuan Zhou** w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne, wyznaczona postanowieniem PREZYDIUM RADY DO SPRAW DYSCYPLINY – SZTUKI MUZYCZNE Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Magister ZuQuan Zhou urodził się w Hunan w Chinach. Podczas nauki w Liceum był akompaniatorem szkolnego chóru, a także brał udział w zajęciach z dyrygentury, kursach i koncertach. W roku 2011 ukończył studia licencjackie w Chińskim Konserwatorium Muzycznym w Pekinie. W roku 2015 zdobył tytuł magistra w Chińskim Konserwatorium Muzycznym w Pekinie. Od roku 2019 odbywa staż artystyczny w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w Klasie Fortepianu dra hab. Gajusza Kęski. Mgr ZuQuan Zhou obecnie jest nauczycielem akademickim prowadzącym zajęcia dydaktyczne z fortepianu na Wydziale Muzycznym Uniwersytetu w Chongqing. Po zakończeniu studiów magisterskich, mgr ZuQuan Zhou wstąpił do Orkiestry Symfonicznej Armii Chińskiej, w której jako członek zespołu, występował podczas wielu koncertów i przedstawień muzycznych.

Mgr ZuQuan Zhou otrzymał wiele nagród na konkursach pianistycznych, m.in.: na 3. Konkursie Pianistycznym podczas Festiwalu Kultury i Sztuki Młodych, Hunan (1. nagroda, 2016 r.), na 11. Konkursie pianistycznym Złoty Zegar, eliminacje w prowincji Hunan, (3. nagroda, 2017r.), na 1. Międzynarodowych Spotkaniach Pianistycznych w Changsha, grupa: nauczyciele, grupa: utwór chiński, (1. nagroda, 2017r.), na Konkursie Pianistycznym „Latająca melodia” 4 miast wydzielonych: Pekin, Tianjin, Szanghaj, Chongqing (3. nagroda, 2018 r.), na 11. Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym Młodych w Szanghaju, grupa: nauczyciele akademicy, (1. nagroda na szczeblu miejskim (Chongqing) oraz w finale krajowym, 2018 r.), w 2. Konkursie Pianistycznym Puchar „Rzemieślnika Chongqingu”, (2. nagroda, 2018r.), na 13. Konkursie pianistycznym Złoty Zegar, eliminacje w Chongqingu, (3. nagroda 2021r.). Ponadto wielokrotnie występował jako solista, a także akompaniator w różnego rodzaju koncertach, konkursach i przedstawieniach.

Doktorant posiada znaczący dorobek naukowy. Wśród opublikowanych tekstów znalazło się siedem artykułów oraz referatów związanych z tematyką recitali fortepianowych, estetyki muzyki oraz muzyki ludowej.

W ostatnich latach, mgr ZuQuan Zhou, nagrał dziesięć solowych utworów na fortepian, skomponowanych przez wiceprzewodniczącego Stowarzyszenia Muzyków w Chongqingu i znanego kompozytora – profesora Li. Utwory takie jak: „Chaotian yangfan”, „Chuanjiang chuangong haozi”, „Tańczące lampiony” nawiązują do zwyczajów, tradycji i kultury ludowej mieszkańców południowo-zachodnich terenów Chin.

W zakresie działalności dydaktycznej Doktoranta, należy wskazać na liczne nagrody i wyróżnienia zdobywane przez Jego Uczniów, na Konkursach Pianistycznych, takich jak: „XI Międzynarodowy Młodzieżowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina”, „Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Changsha”, „Międzynarodowy Młodzieżowy Konkurs Pianistyczny w Szanghaju” czy „Konkurs Pianistyczny o Puchar Konserwatorium Muzycznego Xinghai”.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana Magistra ZuQuan Zhou pt. „Rezonans Kaprysów op. 1 Niccolò Paganiniego w Studien nach Capricen von Paganini op. 3 Roberta Schumanna i Grandes études de Paganini S.141 Franciszka Liszta – różnorodność wirtuozerii i ekspresji

w okresie Romantyzmu” składa się z dzieła artystycznego nagranych na płycie CD oraz jego opisu. Płyta CD zawiera następujące utwory:

Robert Schumann - *Studien nach Capricen von Paganini op. 3* (6 etiud),

Franciszek Liszt - *Grandes études de Paganini S.141* (6 etiud).

Należy podkreślić, iż mgr ZuQuan Zhou podjął się ambitnego zadania, wykonując wymagający program, składający się ze wskazanych utworów. Wykonanie utworów zarejestrowanych na płycie dowodzi, iż Pianista dysponuje znakomitym warsztatem wykonawczym, zasługującym na uznanie.

W **pierwszej Etiudzie op. 3** Roberta Schumanna, która jest wzorowana na *Kaprysie* nr 5 Niccolò Paganiniego, Pianista prezentuje pełnię wirtuozerii w postaci swobodnych figuracji oraz motoryki części środkowej, zróżnicowanej artykulacyjnie na fragmenty staccato i legato. Należy bardzo dobrze ocenić, kreowane przez Magistra, brzmienie fortepianu.

W **Etiudzie nr 2** Pianista ukazuje słuchaczom sceny z „polowania”, obrazując je różnorodną paletą barw oddających bogaty charakter utworu. Tercje na początku wykonane są lekkim, lirycznym dźwiękiem, z zachowaniem odpowiedniego balansu między głosami.

W **Etiudzie nr 3** R. Schumanna, Pianista ukazuje poetycki charakter utworu. Doktorant gra w sposób deklamacyjny. Według subiektywnej oceny recenzenta, w niektórych fragmentach mogłoby pojawić się więcej śpiewnej barwy w górnej linii melodycznej. Wykonanie utworu zasługuje na bardzo dobrą ocenę.

W **Etiudach nr 4, 5 i 6 op. 3** Roberta Schumanna Pianista gra swobodnie, ekspresyjnie i wirtuozowsko. Z finezją i łatwością zmienia charakter utworu. Na szczególną uwagę zasługuje przejrzysta pedalizacja zastosowana w Etiudach. Wysoki poziom wykonania Etiud dowodzi, iż prace nad utworami zostały poprzedzone rzetelnymi studiami analitycznymi nad interpretacją, techniką oraz barwą gry.

Na uwagę zasługuje piękna, subtelna barwa dźwięku, jaką został wykonany początek **Etiudy nr 5 Roberta Schumanna**.

W **Grandes études de Paganini S.141** Franciszka Liszta uwagę zwraca ekspresyjny, pełen zaangażowania, jednocześnie wirtuozowski sposób wykonania. **Etiuda nr 1** zagrana jest swobodnie, symfonicznie brzmiącym dźwiękiem. Bardzo dobrze podkreślona została linia melodyczna w **Non troppo lento**. Na pochwałę zasługują

przebiegi figuracyjne w **drugiej Etiudzie**, wykonane w sposób perlisy oraz skoki i rozpisane tryle w **La Campanelli**, które doktorant gra bardzo ładnym, tzw. srebrzystym dźwiękiem. Niektóre fragmenty Etiud mogłyby charakteryzować się większymi kontrastami dynamicznymi. Być może, ich brak jest związany z ustawieniem mikrofonów w sali podczas nagrania. Nie rzutuje to jednak na wysoką ocenę wykonania. W **czwartej Etiudzie** świetnie uzyskany jest efekt gonitwy, o której pisze Doktorant w pracy. Figuracje wykonane są lekko. W subiektywnej ocenie recenzenta zastanawiające są zwolnienia na 2 szesnastkach, m.in. w takcie nr 6 i 7. Czy intencją Pianisty było podkreślenie artykulacji tych miejsc?

W **Etiudzie La Chasse** świetnie zobrazowana jest scena polowania. Na wysokie uznanie zasługuje **Etiuda a-moll nr 6**, zagrana wirtuozowsko. **Wariacja nr 10**, gdzie zawarty jest fragment liryczny z trylami, wykonana jest piękną barwą. Wszystkie wariacje w Etiudzie charakteryzuje bogata różnorodność ekspresji.

Część opisowa pracy doktorskiej składa się ze streszczenia, wstępu, podziękowań, trzech rozdziałów podzielonych na podrozdziały, podsumowania i bibliografii. Układ rozdziałów i podrozdziałów jest następujący:

1. Wirtuozeria
 - 1.1. Pochodzenie i rozwój wirtuozerii
 - 1.1.1. Muzyka wokalna jako źródło wirtuozerii
 - 1.1.2. Rozwój wirtuozerii w muzyce instrumentalnej
 - 1.2. Życie i twórczość Niccolò Paganiniego
 - 1.3. Styl wirtuozowski w twórczości Paganiniego i jego wpływ na twórczość innych kompozytorów
 - 1.3.1. Styl wirtuozowski w twórczości Paganiniego
 - 1.3.2. Wpływ wirtuozerii Paganiniego na rozwój muzyki
2. Wpływ Paganiniego na Roberta Schumanna i Franciszka Liszta
 - 2.1. Życie i twórczość Roberta Schumanna
 - 2.2. Wpływ Paganiniego na twórczość Roberta Schumanna i jego zaadaptowanych dzieł
 - 2.2.1. Wpływ Paganiniego na Roberta Schumanna
 - 2.2.2. Robert Schumann i jego adaptacja Kaprysów Paganiniego
 - 2.3. Życie i twórczość Franciszka Liszta
 - 2.4. Wpływ Paganiniego na twórczość Franciszka Liszta i jego zaadaptowanych dzieł

2.4.1. Wpływ Paganiniego na Franciszka Liszta

2.4.2. Franciszek Liszt i jego adaptacja Kaprysów Paganiniego

3. Zależności między adaptacjami Kaprysów Paganiniego według Roberta Schumanna i Franciszka Liszta

3.1. Podobieństwa w sferze wirtuozerii i ekspresji

3.2. Różnice w sferze wirtuozerii i ekspresji

3.2.1. Różnice ekspresyjne

3.2.2. Różnice wirtuozowskie

3.3. Style muzyczne obydwu utworów i ich wkład w rozwój twórczości okresu Romantyzmu

3.3.1. Zestawienie dwóch adaptacji i ich unikalnej stylistyki muzycznej

3.3.2. Wpływ obydwu adaptacji na muzykę okresu Romantyzmu

Głównym celem pracy pt. „Rezonans Kaprysów op. 1 Niccolò Paganiniego w *Studien nach Capricen von Paganini* op. 3 Roberta Schumanna i *Grandes études de Paganini* S.141 Franciszka Liszta – różnorodność wirtuozerii i ekspresji w okresie Romantyzmu” jest analiza porównawcza *Studien nach Capricen von Paganini* op. Roberta Schumanna i *Grandes études de Paganini* Franciszka Liszta, pod kątem ich podobieństw i różnic.

W rozdziale I Autor wyjaśnia, czym jest wirtuozeria. W sposób interesujący i wyczerpujący ukazuje rozwój wirtuozerii w muzyce instrumentalnej u kompozytorów takich jak, m.in. Claudio Monteverdi, Pietro Locatelli, Muzio Clementi, Ludwig van Beethoven, Sigismund Thalberg, Franciszek Liszt. W kolejnych podrozdziałach opisuje życie i twórczość Niccolò Paganiniego, jego styl wirtuozowski oraz wpływ na twórczość innych kompozytorów.

W rozdziale II omówione zostały życie i twórczość Roberta Schumanna oraz wpływ Paganiniego na twórczość kompozytora. Przeprowadzono wnikliwą analizę wykonawczą *Studien nach Capricen von Paganini* op. Roberta Schumanna. W kolejnych podrozdziałach została przedstawiona biografia Franciszka Liszta oraz twórczość kompozytora podzielona na wczesny, wirtuozowski, Weimarski i późny okres. W dalszej części rozdziału dokonano analizy wykonawczej *Grandes études de Paganini* Franciszka Liszta. Zawiera ona omówienie bardzo interesujących i wartościowych rozwiązań problemów wykonawczych.

Rozdział III ukazuje zależności między adaptacjami Schumanna i Liszta, podobieństwa i różnice w zakresie m.in. frazowania, artykulacji, agogiki, pedalizacji oraz wirtuozerii. Autor przedstawia wpływ obu adaptacji na muzykę okresu romantyzmu.

Treść pracy doktorskiej odpowiada tematowi podanemu w tytule. Zakres tematyczny i treść rozdziałów jest merytorycznie uzasadniona oraz w sposób pełny i wyczerpujący realizuje cel dysertacji. Doktorant przeprowadza wnikliwe i logiczne analizy podobieństw i różnic Etюд R. Schumanna i F. Liszta, omawiając także problemy wykonawcze w nich zawarte. Opisowa część pracy stanowi bardzo dobry przykład autorskich badań teoretycznych i empirycznych.

Praca jest napisana starannie i dobrym językiem (można znaleźć nieliczne literówki, co nie ma wpływu na bardzo wysoką ocenę). Zawiera wiele ilustracji nutowych. Wykorzystując przykłady nutowe warto wskazać źródło i wydawcę partytur. Dobór i wykorzystanie źródeł oraz materiałów bibliograficznych oceniam bardzo dobrze. Bibliografia pracy jest obszerna, składa się z 27 pozycji obcojęzycznych, w jęz. angielskim i chińskim. Praca napisana jest na wysokim poziomie zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Opis dzieł stanowi istotny wkład naukowy i artystyczny w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne.

Konkluzja

Dwie części pracy: nagranie płytowe utworów *Studien nach Capricen von Paganini* op. 3 R. Schumanna i *Grandes études de Paganini* S.141 Franciszka Liszta wykonanych przez Magistra ZuQuan Zhou oraz część opisowa pracy pt.: „Rezonans Kaprysów op. 1 Niccolò Paganiniego w *Studien nach Capricen von Paganini* op. 3 Roberta Schumanna i *Grandes études de Paganini* S.141 Franciszka Liszta – różnorodność wirtuozerii i ekspresji w okresie Romantyzmu” zasługują na wysoką ocenę. Nagranie prezentuje wysoki poziom artystyczny, a opis ważną wartość naukową. Praca doktorska ma charakter analityczny oraz badawczy i jest znaczącym osiągnięciem Doktoranta ZuQuan Zhou. Doktorant twórczo wykorzystał swoją wiedzę, doświadczenie i umiejętności interpretacyjne. Opisowa część pracy potwierdza bogatą wiedzę Doktoranta, doświadczenie w zakresie prowadzenia pracy naukowej oraz jego dojrzałość artystyczną.

W świetle przedstawionych osiągnięć artystycznych, naukowych i pedagogicznych Doktoranta należy stwierdzić, iż posiada On wiedzę teoretyczną oraz umiejętności do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Stwierdzam, że praca doktorska spełnia warunki sformułowane w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.). **Pracę Pana ZuQuan Zhou przyjmuję bez zastrzeżeń i wnoszę o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.**

dr hab. Łukasz Kwiatkowski, prof. AM

